

50

LET

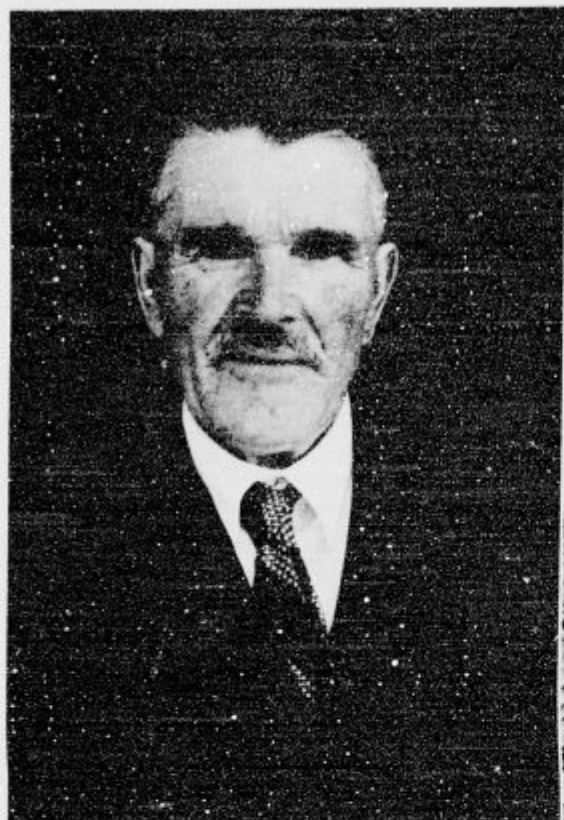

Domoljub - a

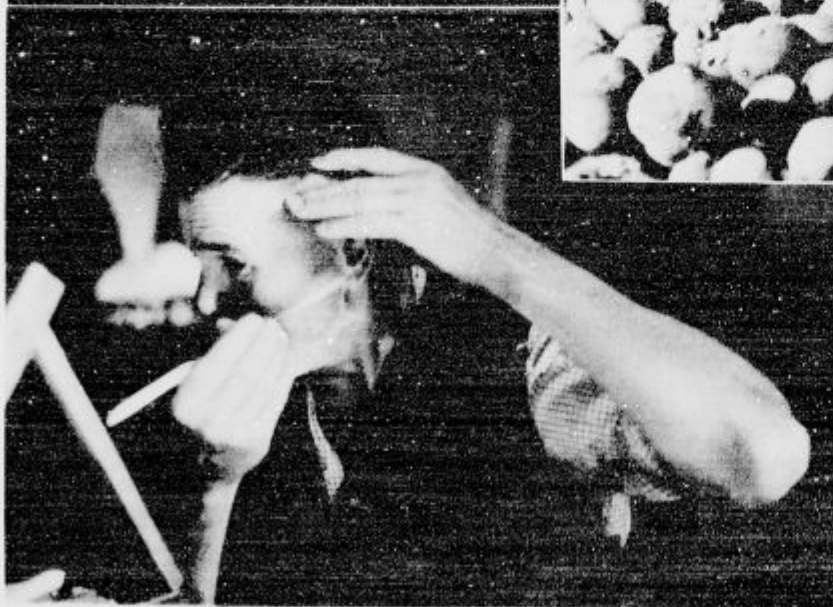
Petdeset let naročnik »Domoljuba«

Koliko prijateljev, bralcev in zvestih naročnikov si je pridobil »Domoljub« v petdesetih letih obstoja, najbolj živo dokazuje dejstvo, da je še danes mnogo hiš, družin in posameznikov, ki so naročeni na »Domoljuba« ves čas, odkar izhaja. Naša zahvala vsem zvestim naročnikom in hkrati čestitke z iskreno željo, da bi ga še dolgo brali!

Spodaj: 75 letni g. Rakovec Janez iz Poljšice nad Podnartom, v čigar hišo prihaja »Domoljub« polnih petdeset let.

Zgoraj: Med drugimi našimi naročniki se je g. Rakovec Janez izkazal prav posebno kot slovenska grča. Potem ko je spravil vseh osem otrok h kruhu, še korajžno pomaga v gospodarstvu. Niti siv še ni, po moči pa bi se lahko meril še z marsikaterim fantom. Ni ga dela, katerega se ne bi lotil.

Zgoraj: Ko je prišel »Domoljub«-ov fotograf, da ga fotografira za jubilejno številko, se je ročno obril sam, tako da ga je fotograf kar nevoščljivo gledal.

Na desni: Čebele pa so njegova posebna ljubezen. Koliko dela dajo, vedo le tisti, ki se bavijo z muhami. Krepki gorenjski grči želimo še mnogo let zdravja in obilo zabave ter veselja ob »Domoljubu«! Bog živi!

Naši prijatelji

V letošnjem letu so nekatere fars s prav posebno vneto nabirale nove naročnike »Domoljuba« in žele pri tem vprav presenetljive uspehe. — Ponekod je naraslo število naročnikov za več kakor 100%, drugod pa skoraj ni več hiše, v katero ne bi prihajal »Domoljub«. Naj si vzamejo poštivovalno delo teh far za vzgled vse druge! Spodaj: Farna cerkev v vasi Rova pri Kamniku, v kateri ni le sleherna hiša, ampak tudi vsaka družina naročena na »Domoljuba«.

Zgoraj: Cerklje na Gorenjskem. V ospredju sta vasi Grad in Dvorje, v ozadju pa Cerklje. V letošnjem letu so v cerkljanski fari pridobili 121 »Domoljubov«, tako da jih prihaja sedaj v farno 370.
Foto Vekoslav Kramarič, Ljubljana

Zgoraj: Škocijan pri Makronogu, kjer so v letošnjem letu z živahno agitacijo pridobili 237 novih naročnikov, tako da jih je sedaj 383.

Spodaj: Glavni trg v Ribnici z župno cerkvijo, kjer so letos tudi uspešno izpeljali nabiranje novih naročnikov.
Foto Vekoslav Kramarič, Ljubljana

Spodaj: Posebno zvest pa je »Domoljuba« rešetar Anton Petek iz Kota pri Ribnici. S pomočnikom Francem Gornikom prodaja suho robo že dalj časa po Avstriji. Poslal je sliko, ki dokazuje, da tudi v Avstriji redno čita »Domoljuba«.

Spodaj: Polhov Gradec, kjer so letos pridobili 94 novih naročnikov. Poleg teh far pa sta se še prav posebno izkazali fari Stari trg pri Rakeku in Bloke.

DOMOLJUB.
Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.
Priloga „Slovenec“.

50 LET DELA
Da more danes »Domoljub« obhajati svoj petdesetletni jubilej, gre zahvala vsem številnim in požrtvovalnim delavcem, ki so mu utirali pot in ga vodili med slovenski narod. Z jasnim pogledom v bodočnost so ob pravem času dali Slovencem list, brez katerega si danes slovenske kmečke družine misliti ne moremo. Za prvimi so prijeli drugi, nič manj pogumno in požrtvovalno. Koliko dela, koliko skrbi in prečujih noči je nagromadenih v 50 debelih letnikih! V vsem tem času pa je »Domoljub« lepo napredoval. Njegovo razvojno pot zanimivo kažejo tudi naslovne glave, v katerih se lepo izraža čas izhajanja.

DOMOLJUB
GLASILO JUGOSLOVANSKE
KMETSKA ZVEZA

DOMOLJUB
Glasilo Jugoslovanke Kmetске Zveze
z mesečno prilogo »Običajna sprava«.

DOMOLJUB
Glasilo Jugoslovanke Kmetске Zveze

Zgoraj: V prvi vrsti znotraj prva »Domoljubova« naslovna glava od leta 1888 do 1898, zunaj druga od leta 1899 do 1903. — V drugi vrsti znotraj glava iz leta 1919, zunaj pa v letih 1924 in 1925.

Na desni: Dr. Ign. Žitnik, sotrudnik »Domoljuba«. Posebno upoštevani so bili njegovi gospodarsko-politični prispevki in članki o Jugoslovanih za časa balkanskih vojska.

Prolet Andrej Kalan, ustanovitelj »Domoljuba« in njegov urednik skozi 11 let.
Desno: Luka Smolnikar, tajnik KTD, graditelj Jugoslovanke tiskarne in 14 let urednik »Domoljuba«.
Levo: Dr. Janez E. Krek, ki je s številnimi članki v času našega kulturnega gospodarskega in političnega preporoda pomagal »Domoljubu« orati slovensko ledino.

Zgoraj: V prvi vrsti znotraj naslovna glava »Domoljuba« od leta 1906 do 1918, zunaj pa v letih 1904 do 1905. — V drugi vrsti znotraj glava iz leta 1923, zunaj pa v letih 1920 do 1922.

Na levi: Dr. Evgen Lampe, ki je s številnimi gospodarskimi članki v »Domoljubu« uspešno podpiral smotrni gospodarski razvoj slovenskega človeka.

DOMOLJUB
NOVICE V SLIKAH
PRILOGA DOMOLJUBA
JANUAR 1930 LETNIK V. 1

DOMOLJUB

DOMOLJUB
NOVICE V SLIKAH
PRILOGA »DOMOLJUBA« IN »SLOVENSKEGA GOSPODARJA«
MAY 1926 LETNIK III. 57. 3

Zgoraj: Znotraj glava »Domoljuba« v l. 1926 do 1928, zunaj pa v l. 1934 do 1935; pod njo glava ilustrirane priloge v letih 1930 do 1931.

Na desni: Ravnatelj Ivan Rakovec, ki je ves čas izhajanja »Domoljuba« vodil odgovorni upravniški posel.

Spodaj: Glave priloge »Domoljuba«. — Od leve na desno: Društvenik v letih 1910 do 1912, zatem Društvenik v letu 1909, nato gospodarska in gospodinja priloga v letih 1926 do 1933.

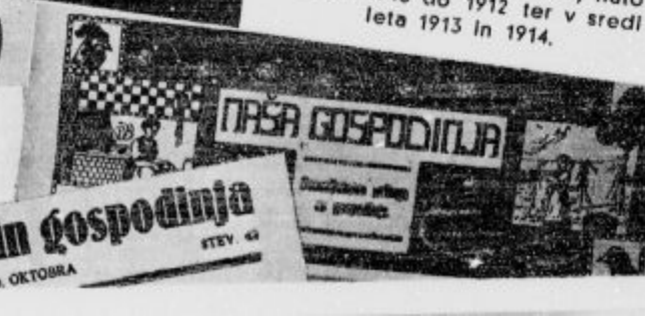
Dr. Gregorij Pačjak, predsednik KTD, ki vedno podpira stremjenja in načrte »Domoljuba«.
Desno: Duh svetnik Anton Čadež, tajnik KTD in urednik »Domoljuba« med svetovno vojno.
Levo: Karel Čeč, ravnatelj Jugoslovanke tiskarne, v kateri so tiska »Domoljub« od začetka.

Zgoraj: Znotraj glava »Domoljuba« v letih 1929 do 1933, zunaj pa zadnja glava iz leta 1936, s katero hodi »Domoljub« še sedaj med naročnike. Pod njo glava ilustrirane mes. priloge »Domoljuba« in »Slov. Gospodarja« v letih 1926 do 1929.

Na levi: Franc Zabret, župnik na Bledu, je po vojni urejeval »Domoljuba« 12 let.

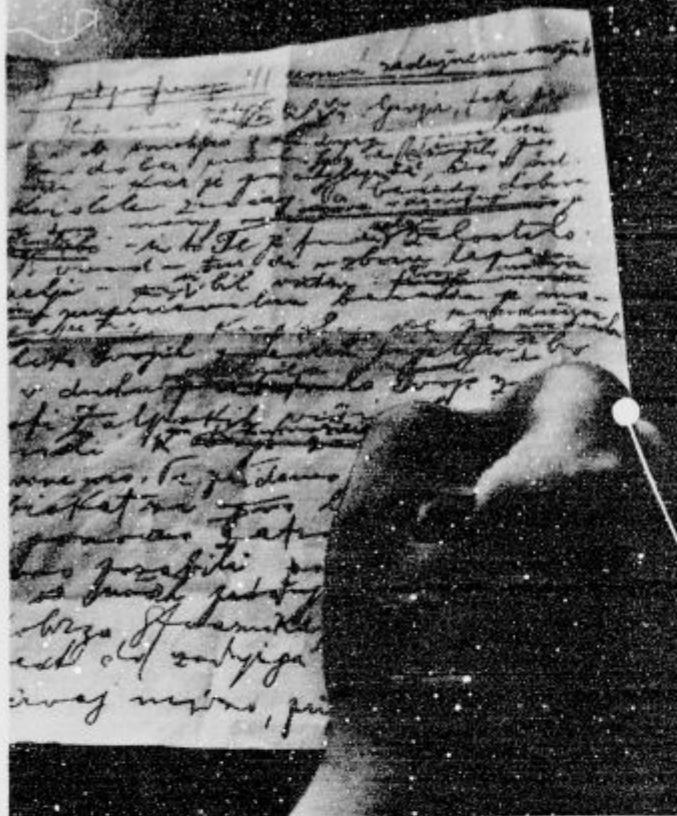
Spodaj: Glave priloge »Domoljuba«. — Od desne na levo: Naša gospodinja v letih 1913 do 1914, Naš kmečki dom v letu 1909, nato v letih 1910 do 1912 ter v sredi leta 1913 in 1914.

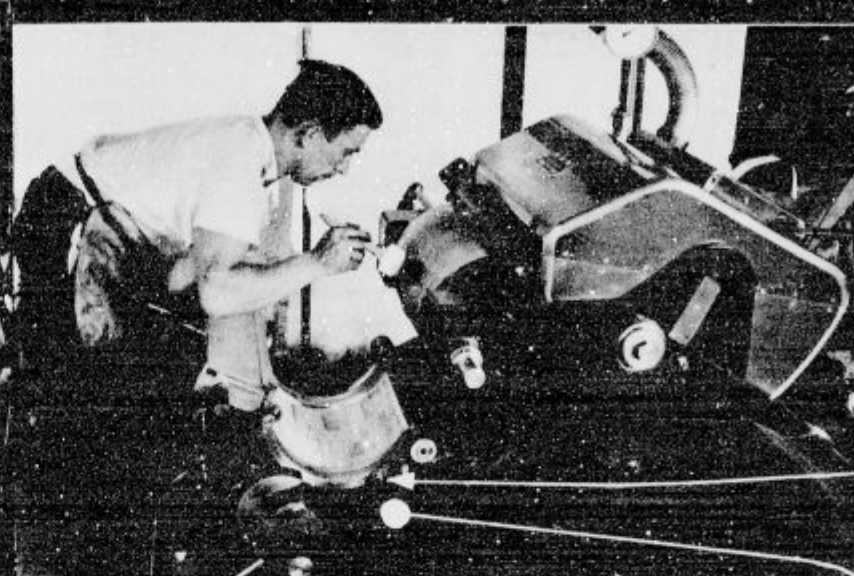
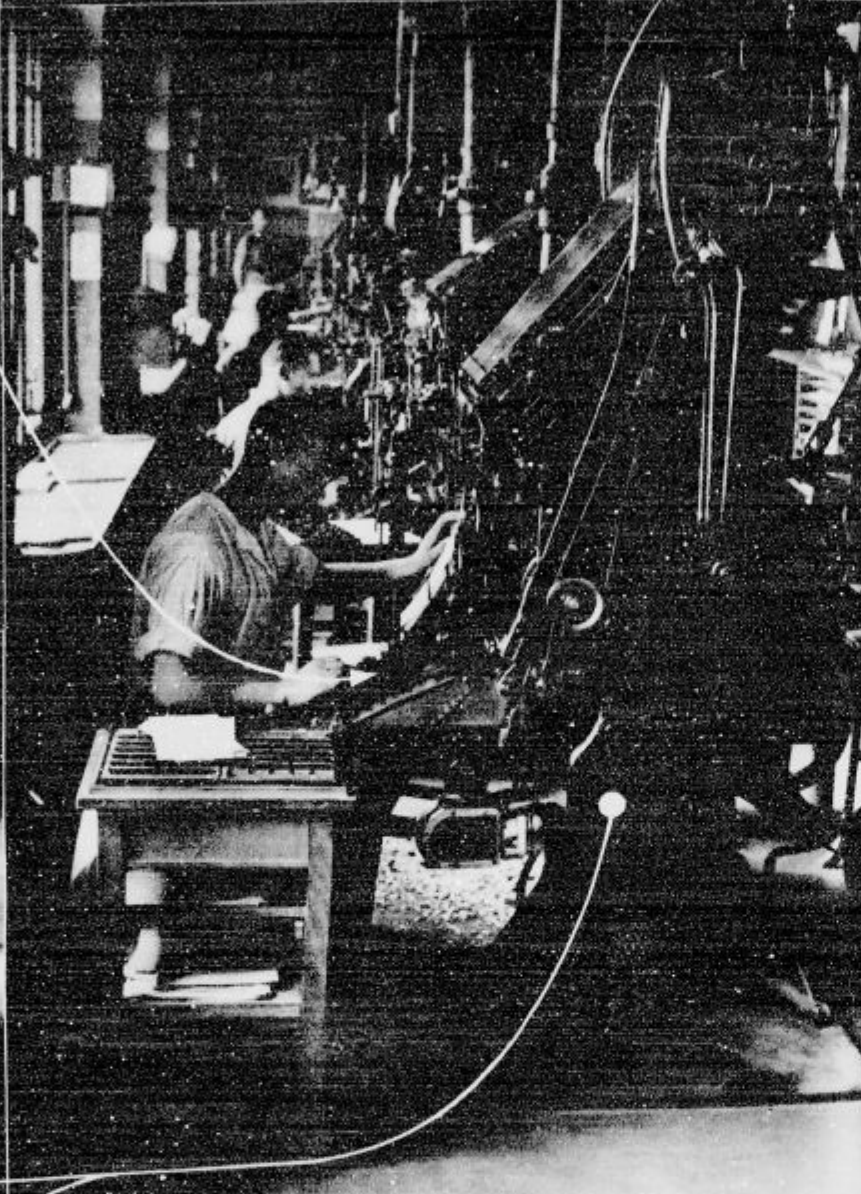
Delo spretnih rok mogočnih strojev

[Vse foto H.]

Dolga je pot, ki jo napravi vsaka novica, preden zagleda beli dan »Domoljuba«. Velikensko je delo, ki ga morajo opraviti tiskarji in tiskarice, preden pride »Domoljub« na naše domove. Tudi ti obhajajo z »Domoljubom« padesetletni jubilej težkega in zvestega dela. S hvaležnostjo se spominjamo vseh tistih, ki so v polstoletni dobi z svojim delom omogočili tiskarsko delo in tiskanje »Domoljuba«. Nekaj slik naj bežno ponazorijo vse pestro in polno delo, ki ga je deležna »črna umetnost« pri izhajanju »Domoljuba«, ozarjamo tudi na članek o tiskanju »Domoljuba« v jubilejni izdaji.

Zgoraj: Urednik ima poleg drugega dela često še to neprijetno nalogo, da mora popravljati površno in nečistljivo pisane dopise. **Spodaj:** Z uredniške mize roma tokopis v strojno stavnico. Stavlec »pretipka« rokopis na velikem stroju, ki mu uliva že kar cele vrste iz svinca.

Zgoraj: Polkrožno zakrivljeno matrico v posebnem stroju zalijejo s svincom, in tako zopet dobe za tiskanje godno ploščo. **Spodaj:** Rotacijski stroj, ki tiska »Domoljuba«.

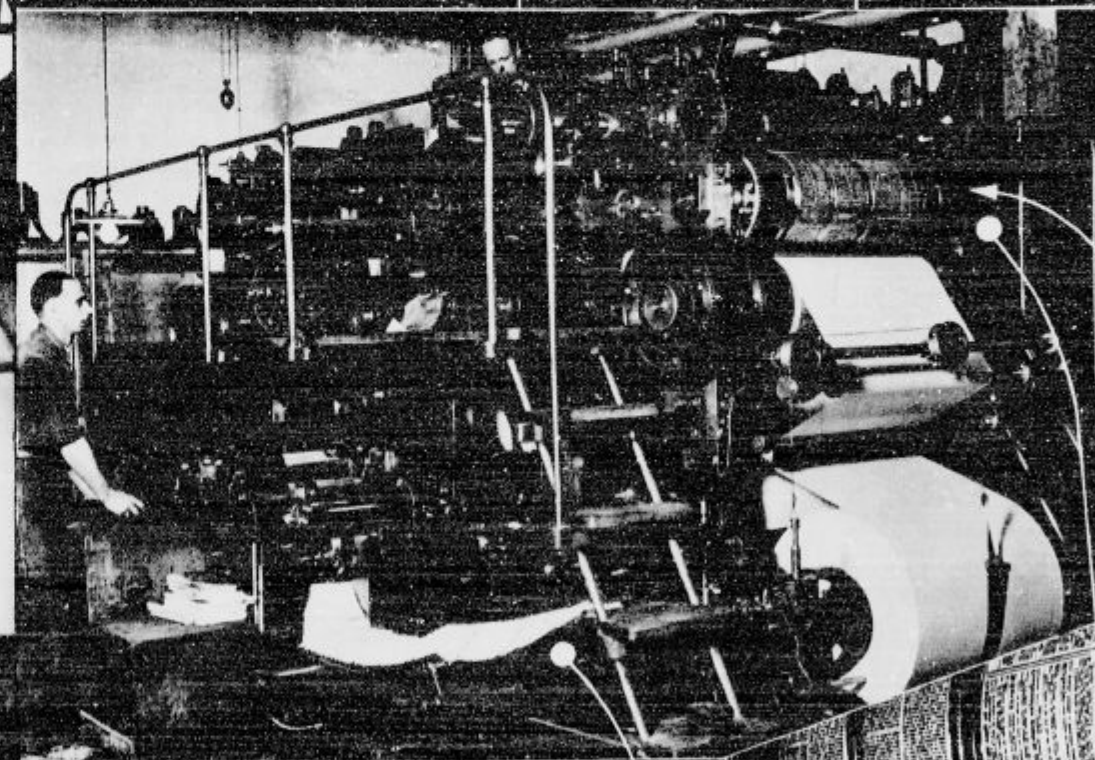
Desno: Urejen »zlomljen« stran Domoljuba vtisnejo v posebni stiskalnici v debel karton — matrico, v katero se odtisnejo črke v obliki zarez.

Zgoraj: Iz svinca uliva vrste, izdelane na stavnem stroju. Z njimi moremo le tiskati, prav tako kakor z žigi ali stampilkami iz gumija. **Spodaj:** Celi stolpni ulitih vrst, na katerih so dopisi, romajo v posebno dvorano — lomilnico, kjer jih zlagajo v cele strani.

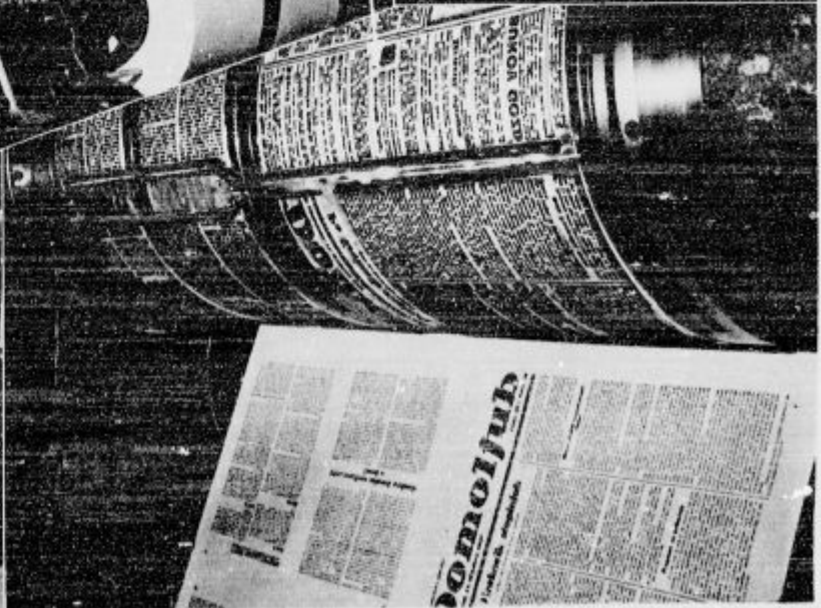
Desno: Stavlec sestavlja iz vrst različno stran »Domoljuba«, ki bi bila v tej obliki že godna za tiskanje, vendar bi bilo to še precej zamudno.

Zgoraj: Vsako sekundo padeta iz rotacijskega stroja z tiskano in zloženo »Domoljub«, ki jih takoj odpravljajo na pošto.

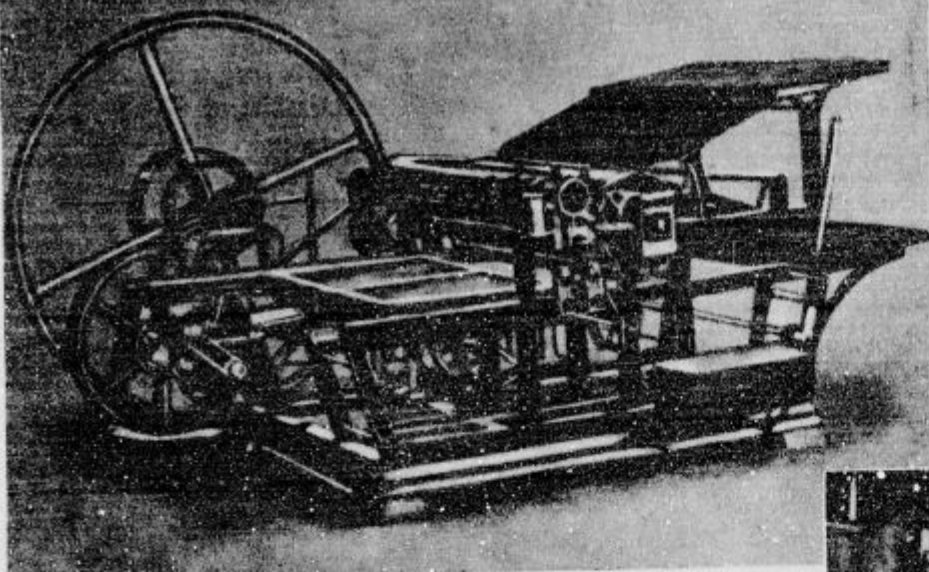

Zgoraj: Polkrožna — rotacijska plošča. **Spodaj:** Izpod rotacijskega valjarja teče neprestano že tiskani »Domoljub«.

Nekdaj in sedaj

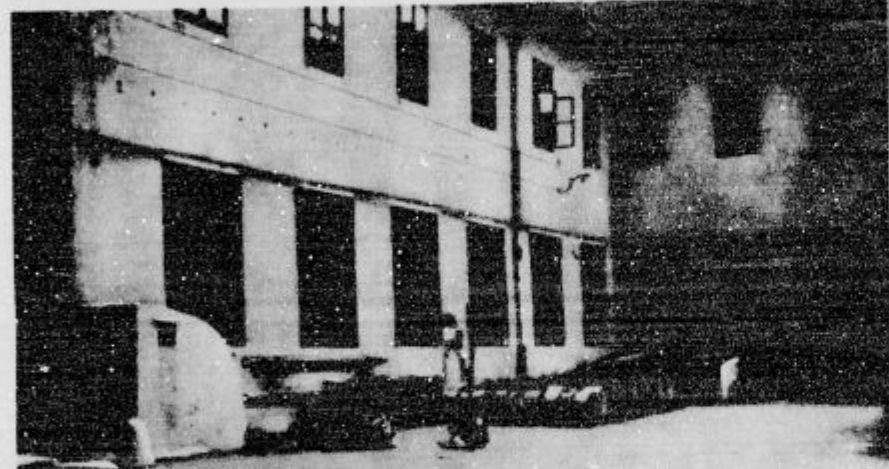
Ko je začel pred 50 leti izhajati »Domoljub«, ki se je tiskal tedaj v tiskarni Katoliškega tiskovnega društva v hiši števil. 5 na Vodnikovem trgu, pač nihče ni mislil, kako se bo vzporedno z »Domoljubom« in drugimi našimi časopisi razvila tudi tiskarna v največjo tiskarno Slovenije. Tako se je že leta 1892. preselila »Katoliška tiskarna« iz prejšnjega poslopja v zgradbo Katoliškega tiskovnega društva v Kopitarjevi ulici števil. 2, torej v dvoriščno zgradbo sedanje Jugoslovanske tiskarne. Razvoj pa je šel naprej in l. 1907. je zrasla nova velika tiskarna, v kateri se odslej tiska »Domoljub« na najmodernejših strojih. Pred letom 1907., ko je tiskarna delala še s starimi stroji, so tiskali »Domoljuba« kar na treh strojih, zgibali pa so ga dijaki. Danes opravlja vse to delo en sam stroj in ni daleč čas, ko bo dobil še bolj modernega dvojnika.

Zgoraj: Tak je bil tiskarski stroj, na katerem se je tiskal »Domoljub« v prvih letih izhajanja.
Spodaj: Dvoriščno poslopje v Kopitarjevi ulici, vjer se je tiskal »Domoljub« od l. 1892. do l. 1907.

Zgoraj: Zadnji del hiše na Vodnikovem trgu števil. 5, v kateri so začeli l. 1888. tiskati »Domoljuba«.

Spodaj: Štirinadstropna, l. 1907. zgrajena palača Jugoslovanske tiskarne, ki jo je razvoj že prehitel. Bila je to prva železobetonska stavba v Ljubljani. Sedaj je v vseh nadstropjih že prenapolnjena in vsi težko čakajo, da bi jo nekdo malo razrnil.

